

Toiminnanharjoittajan tuki terveydenhuollon säteilyn käytössä

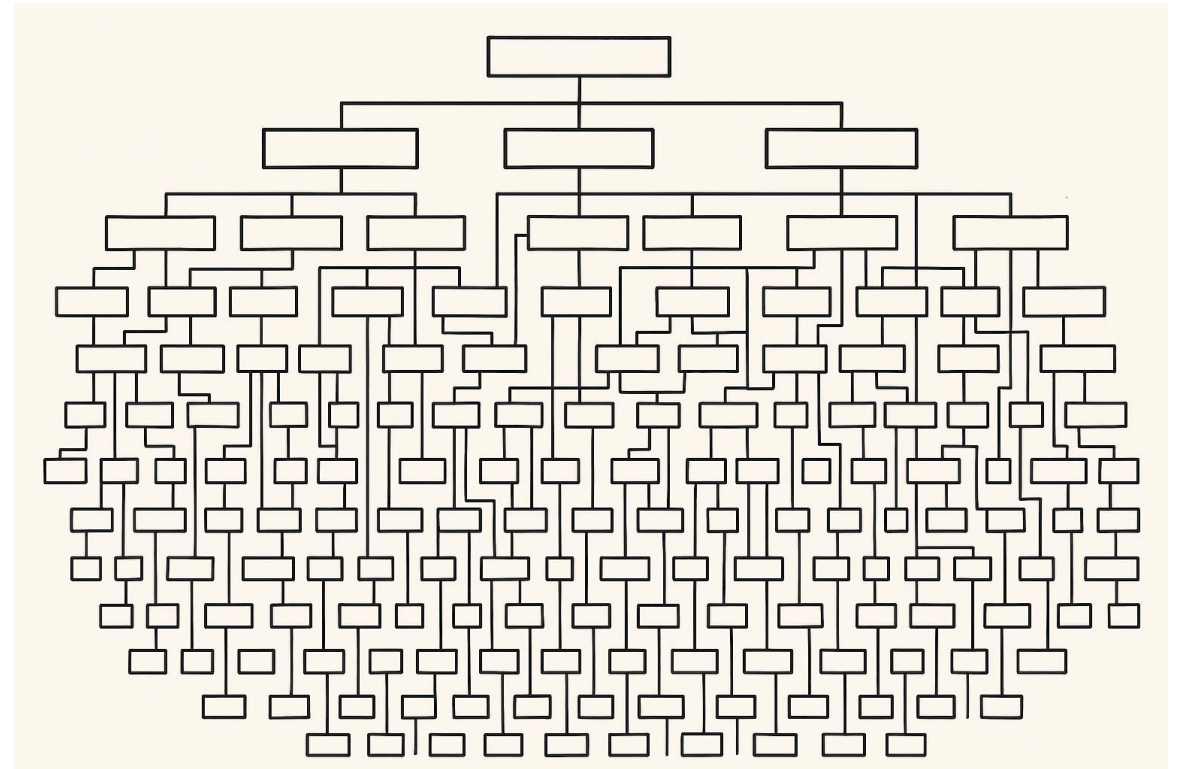
Terveydenhuollon röntgenkuvantamisen asiantuntijoiden
neuvottelupäivät

16.4.2026

Atte Lajunen, STUK

Taustaa valvontateemasta

- Säteilyn käyttö on entistä enemmän keskittynyt suuriin organisaatioihin
 - Hyvinvointialueet
 - Suuret yksityiset toimijat
- Miten yhtenäiset toimintatavat eri toimipisteissä on?
- Minkälaista tukea pienempien kuvausyksiköiden henkilökunta saa vastuuhenkilöiltä?
- Kuinka itsenäisiä eri kuvausyksiköt ovat?

Yleistä tarkastuksista

- Tarkastettuja kokonaisuuksia parisenkymmentä, 3/2024 ->
 - Hyvinvointialueita ja yksityisiä isompia terveydenhuollon toimijoita
 - Yksityisiä isoja hammastoimijoita
- Tyypillinen tarkastustapa
 - Kysely kuvantamisen toimintaan osallistuville työntekijöille
 - Keskustelu toiminnanharjoittajan vastuuhenkilöiden kanssa
 - Ylilääkäri, STV, sairaalafyysikko, laatuhoitaja, osastonhoitaja...
 - Tarkastuksia toiminnanharjoittajan (pienemmissä) yksiköissä

Käsiteltäviä aiheita, mm.

- Laadunvarmistus
 - Ohjeistus ja tuki
- Työntekijöiden perehdytys ja täydennyskoulutus
 - Perehdytysohjelma, suunnitelma täydennyskoulutukselle, seuranta
- Asiantuntijoiden saatavuus
 - STA, LFA, STV, lääketieteellisestä altistuksesta vastuussa oleva lääkäri
- Itsearviointit ja kliininen auditointi
 - Tuki, palaute, koordinointi, seuranta
- Ohjeistus
 - Kuvausohjeet ja säteilyturvallisuuspoikkeamat

Havainnot tarkastuksilta: yleistä

- Eri käyttöpaikat toimivat hyvin pitkälti toiminnanharjoittajan yhteisten ohjeistusten mukaisesti
 - Yhteiset tutkimusohjeet, joita voitu hieman muokata paikallisesti
 - Yhteiset ohjeet säteilyturvallisuuspoikkeamien varalle
- Joissakin tapauksissa pientä kitkaa/hitautta toiminnan yhdenmukaistamisessa eri yksiköissä
- Mahdollisen paikallisen STV:n rooli
 - Kuinka laajat tehtävät paikallisella STV:llä on
 - Kuinka hyvin paikallinen STV toteuttaa tehtävänsä

Havainnot: laadunvarmistus

- Toiminnanharjoittaja ohjeistanut laadunvarmistuksen
 - Ohjeistuksessa / lomakkeissa tyypillisesti myös toimenpiderajat testeille ja toimenpiteet niiden ylittyessä selvillä
- Laadunvarmistuksen suorittaja ohjeistuksen mukaisesti
 - Laatutiimi vai röntgenhoitaja
- Useimmiten vastuuhenkilöt seuraavat laadunvarmistuksen toteutumista
- Kaikkien mielestä ei saada aina riittävästi tukea laadunvarmistuksen toteuttamiseen

Havainnot: täydennyskoulutus

- Paikallisen täydennyskoulutuksen ja verkkokoulutuksen määrä on lisääntynyt
 - Ulkoisia koulutuspäiviä harkitaan tarkemmin
- Toiminnanharjoittajalla ei useinkaan ole suunnitelmaa työntekijän täydennyskoulutukselle
 - Toiminnanharjoittajalla voi olla esim. intrassa listaus koulutustapahtumista
 - Esihenkilöt saattavat ehdottaa koulutuksia
 - Useimmiten työntekijän vastuulla hakeutua koulutuksiin
- Seuranta joko keskitetysti tai paikallisesti
- Täydennyskoulutusmäärien täyttymisessä on paljon puutteita
 - Kirjausongelmat selittää osan, mutta ei kaikkea

Havaintoja: asiantuntijat

- STV:t, STA:t, LFA:t ja muut vastuuhenkilöt ovat tyypillisesti hyvin tavoitettavissa ja apua saa
- Lääketieteellisestä altistuksesta vastuussa oleva lääkäri (SätL 114 §)
 - Ei ole aina tiedossa tai nimetty
 - Vastuun siirtämisen menettelyjä ei ole mietitty tai dokumentoitu
 - Termi on hyvin vieras röntgenhoitajille
 - Röntgenhoitajille oleellista tietää, keneltä tai mistä saa tarvittaessa apua

Havainnot: itsearviointit ja kliiniset auditoinnit

- Itsearviointit tyypillisesti toiminnanharjoittajan koordinoimana
 - Aiheet mahdollisesti käyttöpaikoilta
- Itsearviointien toteuttamiseen kaivataan tukea
- Itsearviointien tuloksista ei usein saada riittävästi palautetta
- Kliiniset auditoinnit vahvasti toiminnanharjoittajavetoisia
 - Toiminnanharjoittaja koordinoi ja vastaa korjaavista toimenpiteistä ja niiden seurannasta

